

Onder de loep

De steekmug, *Culex pipiens* ± 6 mm

Door: Gerda Hos

Illustratie: Eveline van der Jagt

Eén van mijn levensmotto's is: "Alles heeft recht op leven". En daar zit ik de laatste tijd een beetje mee in mijn maag. Want ... een mug sla ik namelijk wel dood. Dus ben ik eigenlijk niet echt een dierenvriend. En nu ik er goed over nadenk maak ik een teek ook dood. Zo kom je wel in conflict met jezelf. Een mug doodslaan is gewoon mijn reactie op het zoemende geluid 's nachts als ik lig te slapen. Niet dat ik dan de mug raak als ik om me heen lig te meppen, maar na de branderige pijn van een muggenbeet ben ik niet meer te houden en wordt er niet verder geslapen voor ik het bijtende insect heb doodgeslagen.

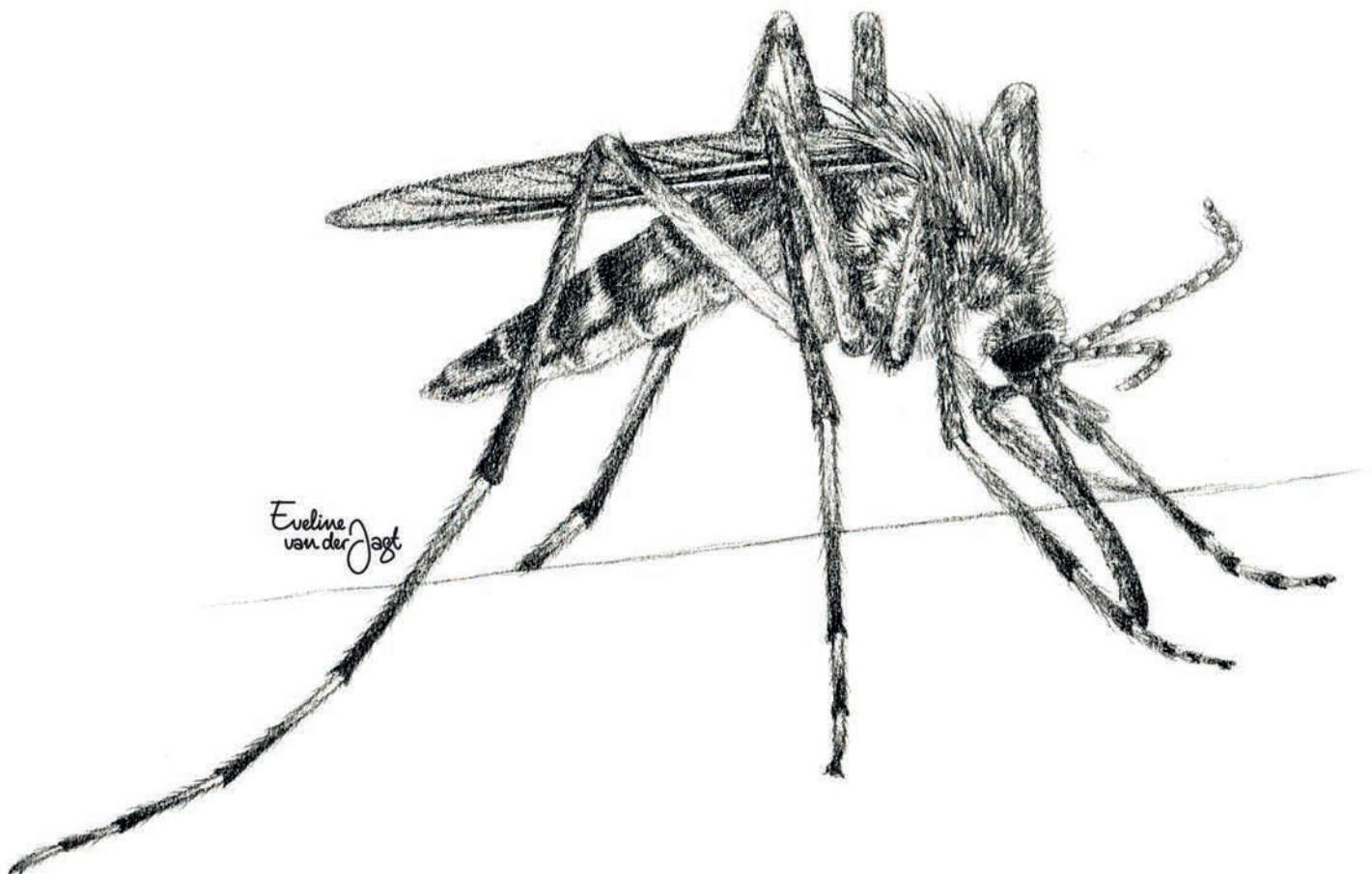
Nu de winters aanzienlijk warmer worden, zijn er het hele jaar rond muggen. Indrukwekkend is het om ze als muggenwolk dansend boven onze vijver te zien. Vroeger alleen in de zomer, maar tegenwoordig dus het hele jaar door. Buiten een eventuele vorstperiode, want dan kruipen ze lekker weg op zolders, in kelders, holle bomen etc. Natuurlijk gaan er dan altijd wel een aantal

dood, maar de meeste muggen zijn niet gek en zoeken een lekkere schuilplek op om de kou te overleven. Het zijn trouwens alleen vrouwtjesmuggen die we nu in de wintertijd zien. De mannetjes hebben in de herfst hun sperma bij de vrouwtjes achtergelaten en zijn gestorven. Ja, de natuur is wreed! Zeker nu ik weet dat alleen de vrouwtjes bijten en daarbij bloed zuigen. Dit bloed heeft het vrouwtje nodig om in het voorjaar de eitjes te kunnen laten ontwikkelen. De eitjes worden als drijvende pakketjes (100 tot 200 eitjes) gelegd in stilstaand water in kleine plassen, bakjes met (vervuild) water etc. Alles is goed als het maar water bevat!

Al snel komen uit de eitjes de langgerekte muggenlarven, die met hun achterlijfjes met ademhalingsbuis aan het wateroppervlak hangen. Ze kunnen hierdoor zelfs in sterk vervuild water leven. Ze voeden zich met heel kleine waterdiertjes en microplankton. Vind je in een plas water zo'n grote groep larven dan moet je eens op het water tikken. Dan gaan ze vliegenvlug kronkelend naar

beneden om even later weer naar boven te komen. Na ongeveer een week (afhankelijk van de temperatuur van het water) verpoppen ze. Aan de kop hebben ze nu twee horentjes (adembuisjes), waarmee ze aan het wateroppervlak hangen. Dit popstadium duurt slechts enkele dagen en als de volwassen muggen uit de pop zijn gekropen gaan ze gelijk paren. Ze herkennen elkaar als soort aan het gezoem. De mannetjes, die dus niet bijten, zijn te herkennen aan de geveerde antennen.

Muggen leven van nectar. De vrouwtjes moeten dus alleen bloedprikken voor de eiproductie en vinden hun slachtoffers op geur en lichaamswarmte. Dit gebeurt alleen in de schemering en 's nachts. Als bloeddonor fungeren niet alleen mensen, maar ook dieren. Nu het hier warmer wordt kunnen er andere soorten muggen overleven in ons klimaat met het gevaar dat de mug ziektes over kan gaan brengen (malaria, zika etc.). Het is dan ook zaak om muggenbeten te voorkomen door zomers (in de winter

steken muggen gelukkig niet!) onder een klamboe te slapen, horren voor open ramen te plaatsen, te zorgen voor tocht en/of een *Ricinusplant* (wonderboom) te planten en door bakjes etc. met water te legen, zodat de moedermug er geen eitjes in kan leggen. Verder zijn muggen heel belangrijk als voedselbron voor vogels, amfibieën en vleermuizen. Nu ik dit weet moet ik mijn levensmotto eigenlijk bijstellen, maar ik blijf vasthouden aan “alles heeft recht op leven”.

Maar nu met de toevoeging dat ik daar in speciale gevallen van af mag wijken. Wel heb ik me voorgenomen om te proberen alleen vrouwtjesmuggen die mij gebeten hebben iets aan te doen. Of nog beter zoveel mogelijk proberen niet gebeten te worden. Beter voor mij en zeker voor de mug!

Lepelaar boven het Quackjeswater. Foto: P.Vermaas

Soorten van de foto's op blz 12.

1. terrasjeszweeflieg
2. Amerikaanse rivierkreeft
3. hermelijn
4. blauwborst
5. dotter
6. klaverspanner
7. judasoor
8. geoorde fuut
9. ree
10. stadsreus
11. koperuil
12. rietorchis

Foto's: P. Vermaas

Activiteiten

De Woensdagtellers

Een groep enthousiaste vogelaars gaat elke woensdag om 08:30 uur met de auto op pad om vogels te kijken. Belangstellenden kunnen gewoon aansluiten bij het verzamelpunt carpoolplaats Zwarte dijk/N57.

